

Επισημ. δι' Τουρκία, Ξενοδοχίου Στρατηγίας

Τζέφκουρις.

9/9/38.

Ίστορικά ἀριστουργήματα εἰς τὴν ἀνασκαφὴν
τῆς Θέρκης.

Τὰ εὐρεθέντα πολύτιμα ἀντικείμενα εἰς τὸ ἀποκαλυφθὲν
δωμάτιον τῶν ἐρειφίων τῆς Βιζύης ἀποδείχθη ὅτι ἀνήκουσιν
εἰς τοὺς Θέρκας βασιλεῖς τοῦ πρώτου αἰῶνος. -

ψ

Σταμπούλ 8 (α.α.) Ἐκ τοῦ Συμβουλίου τῆς Τουρκικῆς Ἱστορίας.
Ὁ δόκτωρ Ἀρήφ Μουφίτ Μανσάλ ὁμοθυμαδὸν ἐλευθέρων τὴν ἀνασκαφὴν τῆς
περιφερειᾶς Θέρκης μετέβη εἰς τὸ ἐν Κων/πόλει μουσεῖον τινα
ἐκ τῶν ἐκεῖ εὐρεθέντων ἀντικειμένων. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τελευταίων
ἡμερῶν τῶν ἀνασκαφῶν ταύτων ὁ δόκτωρ Μανσάλ εἰς τὸ Συμβούλιον
τῆς Τουρκικῆς Ἱστορίας ἀνέτιθεεν ὡς ἀκολούθως.

Αἱ ἀνασκαφαὶ αἱ ἐνεργουμέναι εἰς τὸ χωρὶ τῆς Βιζύης ἀπὸ
τῆς 13 Αὐγούστου 1938 καὶ ἔντεθεν ἀπέδωκαν σπουδαῖα ἀποτελέσμα-
τα. Εἰς ἀπόστασιν πέντε χιλιομέτρων πρὸς νότον τῆς κωποπόλεως
Βιζύης εἰς τὴν ἄκρην χαρδῶρας ὀνομαζομένης "ἀνδ-δερῆ" καὶ εἰς
τὸ μέσον ἐρειπίων μήκους 55 μέτρων καὶ ὕψους 9,50μ. ἀνευρέθη μαυ-
σωλεῖον μήκους 5 μ. καὶ πλάτους 3 μ. κατέσκευασμένον ἀπὸ ὀρει-
τολίθους κανονικοὺς καλῶς ἐπεξεργασμένους, κεκαλυμμένον ὑπὸ θό-
λου σχήματος κώνου. Τὰ στενὰ τοῦ μαυσωλεῖου κεῖνται ἀνατολικῶς
καὶ δυτικῶς. Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος ὑπάρχει θύρα μὲ πλάσιον
ἐκ μαρμαροῦ. Ἐμπροσθεν δὲ τῆς θύρας εὐρίσκεται μέγας μονόλιθος
συνδεδεμένος μετὰ τοῦ κτιρίου διὰ τριῶν σιδηρῶν καὶ ἰσχυρῶν συν-
δέσμων (κένετ). Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μαυσωλεῖου εἶνε ἐπικεκρισμένον

διδ γύψου καὶ κεκαλυμμένον διὰ σκαλιστῶν διακοσμήσεων. Τὸ δάπεδον εἶναι ἀπὸ πλάκες ἀπομίμησες / μαρμάρου. Ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ἐρυθρῆς βάσεως (φόντου) ὑπάρχει εἶδος λεπτοῦ καὶ μακροῦ σειρητίου χρώματος πρασίνου μὲ ἀπομιμήσεις φυτῶν τὰ ὅποια ἀφίνουν τὴν ἐντύπωσιν τῶν σχεδίων τοῦ ἁλοῦς Πάλλερ ὡς καὶ λεπτὰ σχέδια ἀγγείων. Τὸ ἄνω μέρος τοῦ θόλου ἦτοι ἡ ὀροφή τοῦ μαυσωλεῖου περιέχει λευκὰ διακοσμήματα (ροζέτες) ἐπὶ βάσεως (φόντου) κυανῆς. Ἐἶνε φανερόν ὅτι θέλουν νὰ παραστήσουν τὸν οὐρανὸν μὲ τ' ἄστρα. Ἐντὸς τοῦ μαυσωλεῖου καὶ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἡμισφαιρικὴν γωνίαν ὑπάρχει τάφος κατεσκευασμένος ἀπὸ / φονδύλων ἐκ καλιέρας (i. j.) σκεπασμένος μὲ λιθίνην πλάκα ἐπικλιγῆ κατὰ τὰς δύο πλευρᾶς. Ὁ τάφος ἔξωθεν εἶνε ἐπιχρυσωμένος καὶ ἐστολισμένος ἰδίως εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος μὲ διακοσμήσεις. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὑπάρχει θύρα καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς θύρας παρατηροῦνται σχέδια φυτικὰ ὁμοιοῦντα πρὸς γιρλάνδας. Αἱ τοιχογραφίαι αὐταὶ ὡς ἐκ τῆς ἀπλότητος καὶ ζωηρότητος αὐτῶν ὑπενθυμίζουν τοιχογραφίας τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐγούστου καὶ ἰδίως τῆς τρίτης περιόδου τῶν τοιχογραφιῶν τῆς Πομπηίας. Ἄλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι αἱ θρακικαὶ τοιχογραφίαι εἶνε ρωμαϊκαί. Διότι αὐταὶ περιλαμβάνουσιν ἴδιον τόνον θρακικόν καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης παρουσιάζουσιν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον. Ἐντὸς τοῦ μαυσωλεῖου καὶ πέριξ τοῦ τάφου εὐρίσκονται πολὺ σπουδαῖα ἔργα ὀρειχθάλκινα καὶ πήλινα. Εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ τάφου ὑπάρχουσιν ὀρειχθάλκινα κηροπήγια καὶ πηλοσιον αὐτῶν διαφόρα ὀρειχθάλκινα ἀγγεῖα διαφόρου μεγέθους, ἀριστοτεχνικώτατα κατεργασμένα. Ἐπίσης σφζονται κανδήλαι μὲ τὰ φυτῶν, ἀγκυραὶ καὶ σκευὴ μὲ ἐπιμήκειαν λαβᾶς σχήματος ταβᾶ,

ένας φανός τῆς χείρως, ὕδρινες καρφες, κούπες καὶ πιδάκατεσκευασμένα ἀπὸ κίτρινον ὕελον εἰς διάφορα μεγέθη καὶ χρώματα. κλειδί, κλειδωνιά καὶ τεμάχια ὄρειχάλκο παρόμοια πρὸς τὰς λαβίδας τῶν συρταρίων ὡς καὶ πλήθος πύθων καὶ κηλίτων ἀγγείων. Ἐἶνε δέξιον παρατηρήσεως ὅτι εἰς τὸ δυτικὸν ἄκρον τοῦ τάφου ὑπάρχει μέγας πύθος πλήρης στάκτης. Ἐντὸς τοῦ τάφου ὁ νεκρὸς εὐρέθη ἡμίκαυστος. Πρὸς τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς του κειμένης πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος ἀνευρέθη στέφανος κατασκευασμένος ἀπὸ φυτικὴν οὐσίαν στολισμένην μὲ φύλλα χρυσοῦ. Τὰ χρυσοῦ φύλλα καὶ τὰ ἄλλα ἐκτείνονται κατὰ μῆκος τοῦ τάφου. Ἐπιτίθεται ὅτι αὐτὸ ἐστολίζον ὄφρασμα σκεπάζον τὴν στάκτην τοῦ νεκροῦ. Εἰς τὴν νοτιῶν ἄκρον τοῦ τάφου εὐρέθη μακρὴν ξίφος τοῦ ὀποῦ ἡ ῥομφαία σφύζεται ἐν μέρει. Εἰς μικρὴν ἀπόστασιν κείνται τέσσαρα ἐγκεινόμενα (χαντζέρ). Εἰς τὸ μέσον εὐρέθησαν δύο χρυσοῦ δακτυλίδια μὲ λίθους σκαλιστοὺς. Ἐπίσης εὐρέθησαν καὶ πέντε δοχεῖα ἀργυρῶ καὶ πόδας καὶ λαβὸς στολισμένα μὲ ἀνδύλυφα. Τὰ δοχεῖα ταῦτα ἴσως ὡς ἐκ τοῦ σχήματος ὅσον καὶ ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀναγλυφῶν στολισμάτων ἀξιίζει νὰ συγκαταλεχθῶσιν μεταξύ τῶν ἀριστοτεχνιῶν τῆς ἀρχαίας τέχνης. - Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ τάφου ἦτοι πρὸς τὸ μέρος τῶν ποδῶν τοῦ νεκροῦ εὐρέθη (θώραξ) τεθωρακισμένος χιτῶν κατασκευασμένος ἀπὸ ὄρειχαλκον καὶ σόδηρον καὶ τόξον ἐν σχήματι τεχνικωτάτης ἀνθρωπίνης κεφαλῆς. Τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ τόξου ὅπερ συγκοιταί ἐξ βλοκλήρου ἀπὸ ἀργυρον ἐχειροποίητον ἀνθρωπόμορον. Πλησίον τοῦ τόξου εὐρέθη μέγας πύθος τοῦ ὀποῦ τοῦ στόμιον εἶνε σκεπασμένον μὲ ὄφρασμα. Τὰ πλοῦσια ταῦτα χρυσοῦ, ἀργυρῶ, χάλκινα καὶ ὕδρινα ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ὡς ἐκ τῆς τεχνολογίας των εἰκόσεται ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸν αἰῶνα μ. σ. Ι. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν αἰῶνα ἐκεῖνον ὑπῆρχεν βασιλεῖον ἀνατολι-

Αιθίης θράκης με πρωτεύουσαν τήν Βιζύην, συνάγεται ότι ο πλούσιος αὐτός τάφος θά ἀνήκειν εἰς βασιλέα ἢ εἰς στρατηγόν προερχόμενον ἐκ βασιλικῆς οἰκογενείας. Ὁ τάφος οὗτος ὡς ἐκ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς του, τῶν τοιχογραφιῶν καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἔργων μᾶς δίδει ζωντανὴν εἰκόνα τοῦ θρακικοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα καὶ ἀποδεικνύει τὸν πλοῦτον, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς πολιτικῆς ὑποστάσεως τὴν ὅποιαν εἶχον δημιουργήσει οἱ θράκες. Εἰς ἀπόστασιν 25 μ. νοτιοδυτικῶς τοῦ πρώτου γενομένης ἀνασκαφῆς εἰς ἕτερον μέρος εἰς βόθος τεσσάρων μέτρων καὶ εἰς ἕκτασιν 30 μέτρων εὐρέθησαν δύο συνεχόμενοι τάφοι σκεπασμένοι με πλίνθους εἰς σχῆμα ψαροκοκάλου. Εἰς τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν ὅστις εὐρίσκεται ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ὅστις φαίνεται ὅτι ἀνήκει εἰς γυναῖκα εὐρέθησαν ἕνας στέφανος ἀπὸ χρυσοῦ φύλλα, μίση ἀγκυρα καὶ διάφορα πλίνθια καὶ ὕλινα δοχεῖα καὶ σκευή. Ὁ νεκρὸς εἶνε ἐπίσης καμμένος. Εἰς τὸν δευτερον τάφον ὅστις εἶνε μικρότερος τοῦ πρώτου εὐρέθησαν ἕκτος τῆς στάτης καὶ δύο πηλινα ἀγάλματα παριστάνοντα παιδίον.

Ἐξ ὧν τούτων συνάγεται ὅτι οἱ δύο οὗτοι τάφοι ἀνήκουσιν εἰς μίαν γυναῖκα καὶ εἰς ἕν παιδίον. Ἐπίσης πιθανολογεῖται βασίμως ὅτι καὶ οἱ τάφοι αὗτοι ἀνήγονται εἰς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν καὶ ὅτι ἡ τεθαμμένη θά ἦτο συγγενῆς τοῦ βασιλέως ἢ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ τεθαμμένου εἰς τὸ μέγalon μαυσαλεῖον. τὴν σήμερον εἰς ἀπόστασιν ἑξακοσίων μέτρων τῶν δύο ὡς ἦν ἀνασκαφέντων χώρων ἀνοίχεται ἀνασκαπτεται τρίτος χώρος. Αἱ ἐργασίαι προχωροῦν ταχέως καὶ ἐλπίζεται ὅτι ἐντός ἡμερῶν τινῶν θά ἔχομεν ἀποτελέσματα. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν τούτων ἡ Ἐπιτροπὴ θ' ἀρχίσῃ ἐρεῦνας ἐντός τῆς κωμοπόλεως Βιζύης αἰτίνας θ' ἀποτελέσουν τὴν βῆσιν τῶν περαιτέρω γενικωτέρων ἀνα-

σκαφῶν. Ταύτοχρόνως θά γίνωσιν ἔρευναι καί εἰς τὰ ἔρετλια τὰ
εὐρισκόμενα περὶ τοῦ Κηρωμαρελῆ [χώραν τῶν 40] Σαρῶντα Ἐκκλησίαι;
Αἱ ἀνασκαφαί αὗται θά διαρκέσουσιν μέχρι τέλους Ἰουλίου.

Ἰωάννου

ΚΑΘΗΜΕΡΑ
ΑΘΗΝΩΝ

Σημείωσις.

Ἐπισημασθῆναι αἱ ἐπιγραφαί εἶναι αἱ αὐταί τῆς
περιγραφῆς.

Ἐπισημασθῆναι δὲ αὐτῆς ἡ φράσις.

Ἡ Βιβλιοθήκη θά γίνωσιν προσεχῶς ἀνασκαφαί, ὅπως φαίνεται
ἀπὸ τῶ μέρους τοῦ παλαιοῦ φρουρίου.-

Ἡ περιγραφή εἰς τὴν 7ην σελίδα.